

SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY 2005/89/ES

ze dne 18. ledna 2006

o opatřeních pro zabezpečení dodávek elektřiny a investic do infrastruktury

(Text s významem pro EHP)

EVROPSKÝ PARLAMENT A RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o založení Evropského společenství, a zejména na článek 95 této smlouvy,

s ohledem na návrh Komise,

s ohledem na stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ⁽¹⁾,

po konzultaci s Výborem regionů,

v souladu s postupem stanoveným v článku 251 Smlouvy ⁽²⁾,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/54/ES ze dne 26. června 2003 o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou ⁽³⁾ se významně zasloužila o vytvoření vnitřního trhu s elektřinou. Zajištění vysoké úrovně zabezpečení dodávek elektřiny je klíčovým cílem pro úspěšné fungování vnitřního trhu a uvedená směrnice dává členským státům možnost uložit elektroenergetickým podnikům povinnosti veřejné služby, mimo jiné ve vztahu k zabezpečení dodávek. Tyto povinnosti veřejné služby by měly být vymezeny co nejpřesněji a co nejpřísněji a neměly by vyústit ve vytváření výrobní kapacity, která by přesahovala kapacitu nutnou k zajištění toho, že nebude docházet k nežádoucímu přerušování dodávek elektřiny konečným zákazníkům.
- (2) Odhady poptávky po elektřině jsou obvykle vypracovávány na středně dlouhé období na základě vývojových předpovědí vypracovaných provozovateli přenosových soustav nebo jinými organizacemi, které jsou schopné tyto předpovědi na žádost členského státu vypracovat.
- (3) Konkurenceschopný jednotný trh s elektřinou vyžaduje průhledné a nediskriminační politiky v oblasti zabezpečení dodávek elektřiny, které by byly slučitelné s požadavky

tohoto trhu. Neexistence takových politik v jednotlivých členských státech nebo závažné rozdíly mezi politikami členských států by vedly k narušení hospodářské soutěže. Pro zajištění zabezpečení dodávek elektřiny a řádného fungování vnitřního trhu je proto zásadní jasné vymezení úkolů a povinností příslušných orgánů, členských států a všech účastníků trhu a zároveň je nutno vyvarovat se vytváření překážek pro vstup nových subjektů na trh, například společností vyrábějících nebo dodávajících elektřinu v některém členském státě, které zahájily svou činnost v tomto členském státě v nedávné době, a vyhnout se narušení vnitřního trhu s elektřinou nebo závažným potížím pro účastníky trhu, včetně společností s malými tržními podíly, jako jsou výrobci nebo dodavatelé s velmi malým podílem na relevantním trhu Společenství.

- (4) Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 1229/2003/ES ⁽⁴⁾ vytyčuje řadu hlavních směrů pro politiku transevropských energetických sítí Společenství. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1228/2003 ze dne 26. června 2003 o podmínkách přístupu do sítě pro přeshraniční obchod s elektřinou ⁽⁵⁾ stanoví mimo jiné obecné zásady a podrobná pravidla pro řízení přetížení.
- (5) Při podpoře využívání elektřiny z obnovitelných energetických zdrojů je nezbytné zajistit, aby byla, pokud je to technicky nezbytné, dostupná související záložní kapacita s cílem udržet spolehlivost a zabezpečení sítí.
- (6) Aby byly splněny závazky Společenství v oblasti ochrany životního prostředí a snížena závislost na dovážené energii, je nutné zohlednit dlouhodobé dopady nárůstu poptávky po elektřině.
- (7) Pro vytvoření dobře fungujícího vnitřního trhu je klíčová spolupráce mezi provozovateli vnitrostátních přenosových soustav v oblastech týkajících se zabezpečení sítí, včetně stanovení přenosové kapacity, poskytování informací a modelování sítí, a může být dále zdokonalována. Nedoostatek koordinace v oblasti zabezpečení sítí poškozuje vytváření rovných podmínek hospodářské soutěže.

⁽¹⁾ Úř. věst. C 120, 20.5.2005, s. 119.⁽²⁾ Stanovisko Evropského parlamentu ze dne 5. července 2005 (dosud nezveřejněné v Úředním věstníku) a rozhodnutí Rady ze dne 1. prosince 2005.⁽³⁾ Úř. věst. L 176, 15.7.2003, s. 37. Směrnice ve znění směrnice Rady 2004/85/ES (Úř. věst. L 236, 7.7.2004, s. 10).⁽⁴⁾ Úř. věst. L 176, 15.7.2003, s. 11.⁽⁵⁾ Úř. věst. L 176, 15.7.2003, s. 1. Nařízení ve znění nařízení Rady (ES) č. 1223/2004 (Úř. věst. L 233, 2.7.2004, s. 3).

- (8) Hlavním záměrem příslušných technických pravidel a doporučení, obsažených například v provozním manuálu Unie pro koordinaci přenosu elektřiny (UCTE), podobných pravidel a doporučení, která vypracoval NORDEL, baltského dispečerského řádu a pravidel a doporučení pro systémy Spojeného království a Irsko je poskytnout podporu pro technický provoz propojené sítě a přispět tak k uspokojení potřeby zachovat provoz sítě i v případě chyby v systému na jednom nebo na více místech sítě a ke snížení nákladů spojených s řešením důsledků přerušeni dodávky na minimum.
- (9) Po provozovateli přenosových a distribučních soustav by mělo být požadováno, aby s ohledem na četnost a dobu trvání přerušeni dodávek elektřiny poskytovali konečným zákazníkům služby na vysoké úrovni.
- (10) Opatření, která mohou být použita k zajištění zachování náležité úrovně rezervní výrobní kapacity, by měla být založena na tržním a nediskriminačním přístupu a mohla by zahrnovat opatření, jako jsou smluvní záruky a opatření, kapacitní opce a kapacitní závazky. Tato opatření by mohla být doplněna dalšími nediskriminačními nástroji, například platbami za kapacitu.
- (11) Členské státy zveřejní opatření přijatá pro zachování rovnováhy mezi nabídkou a poptávkou mezi stávajícími a potenciálními investory do výroby elektřiny a mezi spotřebiteli elektřiny, aby zajistily, že jsou předem dostupné náležité informace.
- (12) Aniž jsou dotčeny články 86, 87 a 88 Smlouvy, je důležité, aby členské státy vytvořily jednoznačný, vhodný a stabilní rámec, který by napomáhal zajištění dodávek elektřiny a přispíval k investicím do výrobních kapacit a vytvoření metod řízení poptávky. Je také důležité přijmout vhodná opatření vytvářející regulační rámec, který by podpořil investice do nového propojení přenosových soustav, zejména mezi členskými státy.
- (13) Evropská rada se na zasedání v Barceloně ve dnech 15. a 16. března 2002 dohodla na úrovni propojení mezi členskými státy. Nízká úroveň propojení vede k tříštění trhu a je překážkou rozvoje hospodářské soutěže. Existence dostatečné fyzické přenosové kapacity, ať už přeshraniční, či nikoli, je nezbytná, není nicméně dostačující podmínkou pro plně účinnou hospodářskou soutěž. V zájmu konečného zákazníka by měl být vztah mezi potenciálním přínosem nových projektů propojení a náklady na tyto projekty přiměřeně vyrovnaný.
- (14) Vzhledem k tomu, že je nezbytné stanovit maximální dostupnou přenosovou kapacitu bez porušení požadavků na zabezpečený provoz sítě, je také důležité v tomto ohledu zajistit celkovou průhlednost postupu pro výpočet kapacity a její alokace v přenosové soustavě. Tímto způsobem by bylo možné lépe využít stávající kapacity a na trhu se nebudou objevovat falešné signály o nedostatku, což podpoří dosažení plně konkurenčního vnitřního trhu, jak je stanoveno ve směrnici 2003/54/ES.
- (15) Provozovatelé přenosových a distribučních soustav potřebují vhodný a stabilní regulační rámec pro investice a pro údržbu a obnovu sítí.
- (16) Článek 4 směrnice 2003/54/ES ukládá členským státům povinnost sledovat zabezpečení dodávek elektřiny a vypracovat o tom zprávu. Tato zpráva by měla zahrnovat krátkodobé, střednědobé a dlouhodobé faktory důležité z hlediska zabezpečení dodávek včetně záměru provozovatelů přenosových soustav investovat do sítě. Při sestavování této zprávy se očekává, že členské státy budou vycházet z informací a hodnocení, které byly poskytnuty provozovateli přenosové soustavy, ať už jednotlivě, či kolektivně, a to i na celoevropské úrovni.
- (17) Členské státy by měly zajistit účinné provedení této směrnice.
- (18) Jelikož cílů navrhovaného opatření, totiž zabezpečení dodávek elektřiny založených na korektní hospodářské soutěži a vytvoření plně funkčního vnitřního trhu s elektřinou, nemůže být účinně dosaženo na úrovni členských států, a proto, z důvodu rozsahu a účinků tohoto opatření, jich může být lépe dosaženo na úrovni Společenství, může Společenství přijmout opatření v souladu se zásadou subsidiarity stanovenou v článku 5 Smlouvy. V souladu se zásadou proporcionality stanovenou v uvedeném článku nepřekračuje tato směrnice rámec toho, co je nezbytné pro dosažení těchto cílů.

PŘIJALY TUTO SMĚRNICI:

Článek 1

Oblast působnosti

1. Tato směrnice stanoví opatření, která se zaměřují na zajištění zabezpečení dodávek elektřiny pro řádné fungování vnitřního trhu s elektřinou a zajištění:

- a) dostatečné úrovně výrobní kapacity;
- b) dostatečné rovnováhy mezi nabídkou a poptávkou

a

c) vhodné úrovně propojení mezi členskými státy pro rozvoj vnitřního trhu.

2. Tato směrnice vytváří rámec, uvnitř něhož mají členské státy definovat průhledné, stabilní a nediskriminační politiky zabezpečení dodávek elektřiny, které by byly slučitelné s požadavky konkurenčního vnitřního trhu s elektřinou.

Článek 2

Definice

Pro účely této směrnice se použijí definice obsažené v článku 2 směrnice 2003/54/ES. Kromě toho se použijí tyto definice:

- a) „regulačním orgánem“ se rozumějí regulační orgány v členských státech určené v souladu s článkem 23 směrnice 2003/54/ES;
- b) „zabezpečením dodávek elektřiny“ se rozumí schopnost elektrizační soustavy dodávat konečným zákazníkům elektřinu, jak je stanoveno touto směrnicí;
- c) „provozním zabezpečením sítě“ se rozumí nepřetržitý provoz přenosové a případně i distribuční sítě za předvídatelných okolností;
- d) „rovnováhou mezi nabídkou a poptávkou“ se rozumí uspokojování předvídatelné poptávky spotřebitelů po elektřině, aniž by bylo třeba uplatnit opatření na snížení spotřeby.

Článek 3

Obecná ustanovení

1. Členské státy zajišťují vysokou úroveň zabezpečení dodávek elektřiny přijetím nezbytných opatření k usnadnění stabilního investičního prostředí a vymezením úloh a povinností příslušných orgánů, případně včetně regulačních orgánů, a všech dotčených účastníků trhu a zveřejňováním informací o nich. K dotčeným účastníkům trhu patří mimo jiné provozovatelé přenosových a distribučních soustav, výrobci elektřiny, dodavatelé a koneční zákazníci.

2. Při provádění opatření uvedených v odstavci 1 členské státy přihlížejí:

- a) k důležitosti zajištění nepřetržitých dodávek elektřiny;
- b) k důležitosti průhledného a stabilního regulačního rámce;

c) k vnitřnímu trhu a možnostem přeshraniční spolupráce s ohledem na zabezpečení dodávek elektřiny;

d) k potřebě pravidelné údržby a v případě potřeby i obnovy přenosových a distribučních soustav, aby byl zachován výkon sítě;

e) k významu zajištění řádného provedení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/77/ES ze dne 27. září 2001 o podpoře elektřiny vyrobené z obnovitelných zdrojů energie na vnitřním trhu s elektřinou⁽¹⁾ a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/8/ES ze dne 11. února 2004 o podpoře kombinované výroby tepla a elektřiny založené na poptávce po užitečném teple na vnitřním trhu s energií⁽²⁾, pokud se jejich ustanovení týkají zabezpečení dodávek elektřiny;

f) k potřebě zajistit dostatečnou rezervní přenosovou a výrobní kapacitu pro stabilní provoz

a

g) k důležitosti podporovat vytváření likvidních velkoobchodních trhů.

3. Při provádění opatření uvedených v odstavci 1 mohou členské státy brát v úvahu také:

a) stupeň diverzifikace při výrobě elektřiny na celostátní nebo odpovídající regionální úrovni;

b) důležitost snižování dlouhodobých dopadů nárůstu poptávky po elektřině;

c) význam podpory energetické účinnosti a zavádění nových technologií, zejména metod řízení poptávky (DSM), technologií obnovitelných energetických zdrojů a decentralní výroby,

a

d) význam odstranění administrativních překážek investic do infrastruktury a výrobní kapacity.

4. Členské státy zajistí, aby opatření přijatá v souladu s touto směrnicí nebyla diskriminační a aby nebyla příčinou nepřiměřeného zatížení pro účastníky trhu, včetně nových účastníků trhu a společností s malým podílem na trhu. Členské státy před přijetím těchto opatření přihlídnou také k dopadu opatření na cenu elektřiny pro konečné zákazníky.

⁽¹⁾ Úř. věst. L 283, 27.10.2001, s. 33. Směrnice ve znění aktu o přistoupení z roku 2003.

⁽²⁾ Úř. věst. L 52, 21.2.2004, s. 50.

5. Při zajištění vhodné úrovně propojení mezi členskými státy podle čl. 1 odst. 1 písm. c) se klade zvláštní zřetel na:

- a) specifickou zeměpisnou situaci každého členského státu;
 - b) zachování přiměřené rovnováhy mezi náklady na budování nových propojení a prospěchem konečných zákazníků
- a
- c) zajištění toho, že stávající propojení jsou používána co nejúčinněji.

Článek 4

Provozní zabezpečení sítí

1. a) Členské státy nebo příslušné orgány zajistí, aby provozovatelé přenosových soustav stanovili minimální provozní pravidla a povinnosti v souvislosti se zabezpečením sítí.

Dříve než taková pravidla a povinnosti stanoví, poradí se s dotčenými účastníky trhu v zemích, se kterými existuje propojení;

- b) bez ohledu na písm. a) první pododstavec mohou členské státy požadovat, aby provozovatelé přenosových soustav předložili tato pravidla a povinnosti příslušnému orgánu ke schválení;
- c) členské státy zajistí, aby provozovatelé přenosových a případně i distribučních soustav dodržovali minimální provozní pravidla a povinnosti v souvislosti se zabezpečením sítí;
- d) členské státy požadují po provozovatelích přenosových soustav, aby udržovali náležitou úroveň provozního zabezpečení sítí.

Provozovatelé přenosových soustav musí k tomuto účelu udržovat náležitou úroveň technické přenosové rezervní kapacity pro provozní zabezpečení sítí a spolupracovat s dotčenými provozovateli přenosových soustav, s nimiž jsou propojeni.

Úroveň předvídatelných okolností, za nichž musí být zabezpečení zajišťováno, je stanovena v pravidlech pro provozní zabezpečení sítí;

- e) členské státy zejména zajistí, aby si provozovatelé propojených přenosových a případně i distribučních soustav vyměňovali informace týkající se provozu sítí včasným a účinným způsobem, v souladu s minimálními provozními požadavky. Stejně požadavky se případně vztahují také na provozovatele přenosových a distribučních soustav, kteří jsou propojeni s provozovateli soustav mimo Společenství.

2. Členské státy nebo příslušné orgány zajistí, aby provozovatelé přenosových a případně i distribučních soustav stanovili a dodržovali cíle kvality dodávek a zabezpečení výkonu sítě. Tyto cíle podléhají schválení členskými státy nebo příslušnými orgány, které jejich provádění sledují. Cíle musí být objektivní, průhledné a nediskriminační a musí být zveřejněny.

3. Při přijímání opatření stanovených v článku 24 směrnice 2003/54/ES a v článku 6 nařízení (ES) č. 1228/2003 členské státy nečiní rozdíly mezi přeshraničními a vnitrostátními smlouvami.

4. Členské státy zajistí, aby omezení dodávek v případě nouze bylo založeno na předem určených kritériích souvisejících s řízením nerovnováhy provozovateli přenosových soustav. Veškerá ochranná opatření jsou přijímána v úzké konzultaci s jinými dotčenými provozovateli přenosových soustav za dodržení příslušných oboustranných dohod, včetně dohod o výměně informací.

Článek 5

Udržování rovnováhy mezi nabídkou a poptávkou

1. Členské státy přijmou vhodná opatření k udržení rovnováhy mezi poptávkou po elektřině a dostupností výrobní kapacity.

Členské státy zejména:

- a) aniž jsou dotčeny konkrétní požadavky malých izolovaných systémů, podporují vytvoření velkoobchodního tržního rámce, který by poskytoval vhodné cenové signály pro výrobu a spotřebu;
- b) požadují po provozovatelích přenosových soustav, aby zajistili dostupnou přiměřenou úroveň výrobní rezervní kapacity pro účely udržování rovnováhy nebo přijali rovnocenná opatření vyplývající z trhu.

2. Aniž jsou dotčeny články 87 a 88 Smlouvy, mohou členské státy přijmout dodatečná opatření, včetně:

- a) předpisů umožňujících novou výrobní kapacitu a vstup nových výrobních podniků na trh;

- b) odstranění překážek, které brání využívání smluv na netrvalý odběr elektřiny;
- c) odstranění překážek, které brání uzavírání smluv na různé doby trvání jak výrobcům, tak zákazníkům;
- d) podpory zavedení technologií pro řízení odběru v reálném čase, například moderních měřicích systémů;
- e) podpory opatření pro úspory energie;
- f) výběrových řízení nebo jakýchkoli obdobných postupů rovnocenných z hlediska průhlednosti a nediskriminace v souladu s čl. 7 odst. 1 směrnice 2003/54/ES.
3. Členské státy zveřejní opatření přijatá na základě tohoto článku a zajistí jejich co největší rozšíření.
- d) investičních záměrů provozovatelů přenosových soustav a záměrů jiných osob, kterých jsou si vědomy a které se týkají poskytování přeshraniční propojovací kapacity během následujících pěti nebo více kalendářních let.
2. Členské státy nebo příslušné orgány připraví zprávu v úzké spolupráci s provozovatelem přenosových soustav. Provozovatelé přenosových soustav se podle potřeby poradí se sousedícími provozovateli přenosových soustav.
3. Část zprávy týkající se záměrů investic do propojení uvedených v odst. 1 písm. d) přehlídí:
- a) k zásadám řízení přetížení stanoveným v nařízení (ES) č. 1228/2003;

Článek 6

Investice do sítí

1. Členské státy vytvoří regulační rámec, který:
- a) poskytuje provozovatelům přenosových i distribučních soustav investiční signály k rozvíjení jejich soustav tak, aby pokryli předvídatelnou poptávku na trhu;
- b) usnadňuje údržbu a v případě nutnosti obnovu jejich soustav.
2. Aniž je dotčeno nařízení (ES) č. 1228/2003, mohou členské státy umožnit obchodní investice do propojení.
- a
- c) k očekávaným modelům výroby, dodávek, přeshraničních výměn a spotřeby, které by braly v úvahu opatření na řízení poptávky,
- d) k regionálním, celostátním a evropským cílům udržitelného rozvoje, včetně projektů, které tvoří součást os přednostních projektů uvedených v příloze I rozhodnutí č. 1229/2003/ES.

Členské státy zajistí, aby se o investicích do propojení rozhodlo za úzké spolupráce dotčených provozovatelů přenosových soustav.

Článek 7

Předkládání zpráv

1. Členské státy zajistí, aby se zpráva uvedená v článku 4 směrnice 2003/54/ES zabývala celkovou způsobilostí elektrizační soustavy poskytovat dodávky pokrývající současnou a předpokládanou poptávku po elektřině, včetně:
- a) provozního zabezpečení sítě;
- b) předpokládané rovnováhy nabídky a poptávky během období příštích pěti let;
- c) vyhlídek na zabezpečení dodávek elektřiny v období pěti až patnácti let ode dne zveřejnění zprávy;
- Členské státy zajistí, aby provozovatelé přenosových soustav poskytli informace o svých investičních záměrech nebo o záměrech jiných osob, kterých jsou si vědomi a které se týkají poskytování přeshraniční propojovací kapacity.
- Členské státy mohou také vyžadovat, aby provozovatelé přenosových soustav poskytli informace o investicích souvisejících s budováním vnitřního vedení s dopadem na poskytování přeshraniční propojovací kapacity.
4. Členské státy nebo příslušné orgány zajistí, aby byly provozovatelům přenosových soustav nebo případně příslušným orgánům při plnění tohoto úkolu zpřístupněny nezbytné prostředky pro přístup k důležitým údajům.
- Musí být zajištěno utajení důvěrných informací.

5. Na základě informací uvedených v odst. 1 písm. d) získaných od příslušných orgánů podá Komise členským státům, příslušným orgánům a skupině evropských regulačních orgánů pro elektroenergetiku a plynárenství, zřízené rozhodnutím Komise 2003/796/ES ⁽¹⁾, zprávu o plánovaných investicích a jejich přínosu pro cíle stanovené v čl. 1 odst. 1.

Tato zpráva může být spojena se zprávou podle čl. 28 odst. 1 písm. c) směrnice 2003/54/ES a zveřejní se.

Článek 8

Provedení

1. Členské státy uvedou v účinnost právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu s touto směrnicí do dne 24. února 2008. Neprodleně o nich uvědomí Komisi.

Tyto předpisy přijaté členskými státy musí obsahovat odkaz na tuto směrnici nebo musí být takový odkaz učiněn při jejich úředním vyhlášení. Způsob odkazu si stanoví členské státy.

2. Členské státy oznámí Komisi do dne 1. prosince 2007 znění vnitrostátních právních předpisů, které přijmou v oblasti působnosti této směrnice.

Článek 9

Předkládání zpráv

Komise sleduje a hodnotí provádění této směrnice a nejpozději do dne 24. února 2010 předloží Evropskému parlamentu a Radě zprávu o dosaženém pokroku.

Článek 10

Vstup v platnost

Tato směrnice vstupuje v platnost dvacátým dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Článek 11

Určení

Tato směrnice je určena členským státům.

Ve Štrasburku dne 18. ledna 2006.

Za Evropský parlament

předseda

J. BORRELL FONTELLES

Za Radu

předseda

H. WINKLER

⁽¹⁾ Úř. věst. L 296, 14.11.2003, s. 34.